

UCHWAŁA
PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

z dnia 9 lutego 2015 r.

w sprawie określenia wzoru i rozmiaru koperty na pakiet wyborczy, koperty zwrotnej,
koperty na kartę do głosowania, oświadczenia o osobistym i tajnym oddaniu głosu oraz
instrukcji głosowania korespondencyjnego (M.P. poz. 211)

*tekst ujednolicony uwzględniający zmiany dokonane uchwałami Państwowej Komisji Wyborczej
z dnia 22 kwietnia 2015 r. (M.P. poz. 384) i z dnia 16 września 2015 r. (M.P. poz. 925)*

Na podstawie art. 53g § 7 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. - Kodeks wyborczy (Dz. U. Nr 21, poz. 112, z późn. zm.¹⁾), zwanej dalej "Kodeksem wyborczym", Państwowa Komisja Wyborcza uchwala, co następuje:

§ 1. 1. Koperta na pakiet wyborczy powinna mieć rozmiar umożliwiający włożenie do niej, bez konieczności składania i zaginania, koperty zwrotnej, koperty na kartę do głosowania, formularza oświadczenia o osobistym i tajnym oddaniu głosu, instrukcji głosowania korespondencyjnego oraz, w głosowaniu korespondencyjnym w kraju, nakładki na kartę do głosowania sporządzonej w alfabecie Braille'a.

2. W głosowaniu korespondencyjnym za granicą, jeżeli w danym kraju brak jest w powszechnym użyciu kopert spełniających warunek określony w ust. 1, dopuszczalne jest użycie jako kopert na pakiet wyborczy kopert o mniejszych rozmiarach.

3. Na kopercie na pakiet wyborczy umieszcza się:

1) pieczęć nagłówkową urzędu gminy - w głosowaniu korespondencyjnym w kraju lub pieczęć nagłówkową konsula - w głosowaniu korespondencyjnym za granicą;

2) imię i nazwisko oraz adres wyborcy, dla którego przeznaczony jest pakiet wyborczy.

4. W głosowaniu korespondencyjnym w kraju na kopercie na pakiet wyborczy umieszcza się ponadto:

¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2011 r. Nr 26, poz. 134, Nr 94, poz. 550, Nr 102, poz. 588, Nr 134, poz. 777, Nr 147, poz. 881, Nr 149, poz. 889, Nr 171, poz. 1016 i Nr 217, poz. 1281, z 2012 r. poz. 849, 951 i 1529 oraz z 2014 r. poz. 179, 180 i 1072 oraz z 2015 r. 1043, 1044 i 1045.

1) oznaczenie "PRZESYŁKA WYBORCZA";

2) informację o zwolnieniu z opłaty pocztowej.

5. Na kopercie na pakiet wyborczy nie umieszcza się żadnych innych oznaczeń poza wymienionymi w ust. 3 i 4. Nie dotyczy to pieczęci i adnotacji operatora przyjmującego i doręczającego przesyłkę, a w przypadku głosowania korespondencyjnego za granicą - także znaków opłaty pocztowej.

6. W przypadku doręczania wyborcy pakietu wyborczego przez upoważnionego pracownika urzędu gminy oraz w przypadku gdy wyborca zadeklarował osobisty odbiór pakietu wyborczego, na kopercie na pakiet wyborczy nie jest konieczne umieszczenie informacji o zwolnieniu z opłaty pocztowej.

7. Koperty na pakiet wyborczy przekazywane przez dany urząd gminy oraz przez danego konsula wyborcom głosującym korespondencyjnie nie mogą różnić się między sobą.

8. Wzór koperty na pakiet wyborczy stanowi załącznik nr 1 do uchwały.

§ 2. 1. Koperta zwrotna powinna mieć rozmiar umożliwiającą włożenie do niej, bez konieczności składania i zaginania, koperty na kartę do głosowania oraz oświadczenia o osobistym i tajnym oddaniu głosu.

2. Na kopercie zwrotnej umieszcza się:

1) adres obwodowej komisji wyborczej, dla której przeznaczona jest przesyłka – w głosowaniu korespondencyjnym w kraju;

2) adres konsula i informację, dla której obwodowej komisji wyborczej przesyłka jest przeznaczona - w głosowaniu korespondencyjnym za granicą.

3. Do kopert zwrotnych § 1 ust. 2, 4, 5 i 7 stosuje się odpowiednio.

4. Wzór koperty zwrotnej stanowi załącznik nr 2 do uchwały.

§ 3. 1. Koperta na kartę do głosowania ma, w zależności od przeprowadzanych wyborów oraz liczby i formatu stosowanych w nich kart do głosowania, rozmiar umożliwiającą włożenie do niej, bez konieczności zaginania, kart do głosowania.

2. Koperta na kartę do głosowania wykonywana jest w sposób uniemożliwiający, bez jej otwarcia, odczytanie treści znajdującej się wewnątrz karty do głosowania.

3. Koperta na kartę do głosowania, w miarę możliwości, powinna być koloru białego.

4. W głosowaniu korespondencyjnym za granicą, jeżeli w danym kraju koperty koloru białego nie są w powszechnym użyciu, dopuszczalne jest użycie kopert na kartę do głosowania innego koloru.

5. Na kopercie na kartę do głosowania umieszcza się oznaczenie "Koperta na kartę do głosowania". Rodzaj i wielkość czcionki dla oznaczenia, o którym mowa w zdaniu pierwszym, musi być jednakowa dla wszystkich kopert sporządzanych przez dany urząd gminy oraz przez danego konsula. Na kopercie na kartę do głosowania nie umieszcza się żadnych innych oznaczeń.

6. Do kopert zwrotnych § 1 ust. 2 i 7 stosuje się odpowiednio.

7. Wzór koperty na kartę do głosowania stanowi załącznik nr 3 do uchwały.

§ 4. 1. Oświadczenie o osobistym i tajnym oddaniu głosu sporządza się na karcie koloru białego, formatu A5.

2. W głosowaniu korespondencyjnym za granicą oświadczenie o osobistym i tajnym oddaniu głosu może być sporządzone na karcie o formacie zbliżonym do formatu A5, powszechnie stosowanym w druku w danym kraju.

3. Urząd gminy oraz konsul przygotowuje formularz oświadczenia, na którym umieszcza imię (imiona), nazwisko i numer ewidencyjny PESEL wyborcy (w odniesieniu do obywateli Unii Europejskiej niebędących obywatelami polskimi - numer paszportu lub innego dokumentu stwierdzającego tożsamość) oraz nazwę i datę przeprowadzanych wyborów, a także miejsce na wpisanie nazwy miejscowości, w której wyborca sporządza oświadczenie, i daty jego sporządzenia oraz miejsce na własnoręczny podpis wyborcy.

4. Wzór oświadczenia o osobistym i tajnym oddaniu głosu stanowi załącznik nr 4 do uchwały.

§ 5. 1. Instrukcję głosowania korespondencyjnego sporządza się na karcie formatu A4, czcionką o rozmiarze nie mniejszym niż 14 pkt.

2. W głosowaniu korespondencyjnym za granicą instrukcja głosowania korespondencyjnego może być sporządzona na karcie o formacie zbliżonym do formatu A4, powszechnie stosowanym w druku w danym kraju.

3. W głosowaniu korespondencyjnym w kraju, w przypadku gdy pakiet wyborczy przesyłany jest do wyborcy, który wystąpił o przesłanie nakładki na kartę do głosowania sporządzonej w alfabecie Braille'a, poza instrukcją głosowania, o której mowa w ust. 1, wyborcy przesyła się również tę instrukcję sporządzoną w alfabecie Braille'a.

4. Urząd gminy oraz konsul sporządza instrukcję głosowania korespondencyjnego zgodnie z pouczeniem zawartym we wzorze. Treść pouczenia pomija się w instrukcji przesyłanej wyborcy.

5. Wzór instrukcji głosowania korespondencyjnego w wyborach:

1) do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz do Parlamentu Europejskiego stanowi załącznik nr 5 do uchwały;

2) do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw i rad dzielnic m.st. Warszawy oraz wójtów, burmistrzów i prezydentów miast stanowi załącznik nr 6 do uchwały.

§ 6. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu.

Przewodniczący
Państwowej Komisji Wyborczej

Wojciech Hermeliński

Załączniki
do uchwały Państwowej Komisji Wyborczej
z dnia 16 września 2015 r. (poz. 211)

Załącznik nr 1

Wzór koperty na pakiet wyborczy

(miejsce na pieczęć nagłówkową urzędu gminy lub konsula)	Przesyłka zwolniona z opłaty pocztowej na podstawie art. 53k § 3 Kodeksu wyborczego (Dz. U. Nr 21, poz. 112, z późn. zm.) ^{*),**)}
PRZESYŁKA WYBORCZA^{*)}	
 (imię i nazwisko wyborcy)
 (adres wyborcy)

*) Umieszcza się w głosowaniu korespondencyjnym w kraju

***) Umieszczenie informacji nie jest konieczne w przypadku doręczania do wyborcy pakietu wyborczego przez upoważnionego pracownika urzędu gminy oraz w przypadku gdy wyborca zadeklarował osobisty odbiór pakietu wyborczego

Wzór koperty zwrotnej

<p>PRZESYŁKA WYBORCZA *)</p>	<p>Przesyłka zwolniona z opłaty pocztowej na podstawie art. 53k § 3 Kodeksu wyborczego (Dz. U. Nr 21, poz. 112, z późn. zm.)^{*)}</p> <p>Obwodowa Komisja Wyborcza Nr ... W (adres obwodowej komisji wyborczej)</p> <p>..... *)</p> <p>..... (adres konsula)</p> <p>..... (przesyłka dla Obwodowej Komisji Wyborczej Nr ...) **)</p>
-------------------------------------	--

*) Umieszcza się w głosowaniu korespondencyjnym w kraju

**) Umieszcza się w głosowaniu korespondencyjnym za granicą

Wzór koperty na kartę do głosowania

**Koperta
na kartę do głosowania**

Wzór oświadczenia o osobistym i tajnym oddaniu głosu

Oświadczenie o osobistym i tajnym oddaniu głosu

Ja,^{*}
 (imię-imiona i nazwisko wyborcy)

numer ewidencyjny PESEL^{*,**}

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

oświadczam, że osobiście i w sposób tajny oddałem(-am) głos w wyborach
^{*} zarządzonych na dzień

(nazwa przeprowadzanych wyborów)

.....^{*}
 (data wyborów)

.....^{***}
 (miejscowość, data)

.....^{***}
 (podpis wyborcy)

* Wypełnia urząd gminy lub konsul

** W odniesieniu do obywateli Unii Europejskiej niebędących obywatelami polskimi należy wpisać numer paszportu lub innego dokumentu stwierdzającego tożsamość

*** Jeżeli wyborca nie może lub nie umie złożyć podpisu, oświadczenie podpisuje za niego inna osoba przez niego upoważniona, czyniąc o tym wzmiankę obok podpisu; w takim przypadku osoba upoważniona wpisuje również nazwę miejscowości i datę sporządzenia oświadczenia.

**Wzór instrukcji głosowania korespondencyjnego
w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej
Polskiej, Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz do Parlamentu Europejskiego**

Instrukcja głosowania korespondencyjnego

1. Wyborca otrzymuje pakiet wyborczy zawierający:
 - 1) zaadresowaną kopertę zwrotną;
 - 2) kartę do głosowania^{*)}/karty do głosowania^{*)};
 - 3) kopertę na kartę do głosowania^{*)}/na karty do głosowania^{*)};
 - 4) oświadczenie o osobistym i tajnym oddaniu głosu;
 - 5) niniejszą instrukcję.

^{**)Pakiet wyborczy, na żądanie wyborcy, może zawierać również nakładkę na kartę do głosowania sporządzoną w alfabecie Braille'a. ^{**)}}
2. Na karcie do głosowania wyborca oddaje głos, w sposób określony w informacji znajdującej się w dolnej części karty do głosowania. Należy pamiętać, że znakiem „x” są dwie linie przecinające się w obrębie kratki przeznaczonej na oddanie głosu.
3. Po oddaniu głosu należy kartę do głosowania^{*)}/karty do głosowania^{*)} umieścić w kopercie oznaczonej „Koperta na kartę do głosowania” i kopertę tę zakleić. **Niezaklejenie koperty na kartę^{*)}/karty^{*)} do głosowania spowoduje, że karta^{*)}/karty^{*)} do głosowania w niej się znajdująca^{*)}/znajdujące^{*)} nie będzie^{*)}/będą^{*)} uwzględniona^{*)}/uwzględnione^{*)} przy ustalaniu wyników głosowania.** Do koperty na kartę do głosowania **nie wkłada się** oświadczenia o osobistym i tajnym oddaniu głosu.
4. Zaklejoną kopertę na kartę do głosowania należy włożyć do koperty zwrotnej zaadresowanej na adres obwodowej komisji wyborczej^{***)}/konsula^{***)}.
5. **Do koperty zwrotnej należy także włożyć oświadczenie o osobistym i tajnym oddaniu głosu.** Przed włożeniem oświadczenia do koperty należy wpisać na nim miejscowość i datę jego sporządzenia oraz własnoręcznie je podpisać. Jeżeli wyborca nie może lub nie umie złożyć podpisu, oświadczenie podpisuje za niego inna osoba przez niego upoważniona, czyniąc o tym wzmiankę obok podpisu; w takim przypadku osoba upoważniona wpisuje również nazwę miejscowości i datę sporządzenia oświadczenia. **Niewłożenie oświadczenia do koperty zwrotnej**

lub niepodpisanie go spowoduje, że karta do głosowania nie będzie uwzględniona przy ustalaniu wyników głosowania.

6. Kopertę zwrotną należy zakleić i **osobiście, okazując dokument tożsamości nadać w placówce Poczty Polskiej** na adres obwodowej komisji wyborczej, najpóźniej:
 - 1) w przedostatnim dniu roboczym poprzedzającym dzień, na który zarządzone wybory, tj. dnia ... *****) – w placówce Poczty Polskiej usytuowanej na obszarze gminy, w której wyborca ujęty jest w rejestrze wyborców;
 - 2) w trzecim dniu roboczym poprzedzającym dzień, na który zarządzone wybory, tj. dnia ... *****) – w dowolnej placówce pocztowej Poczty Polskiej.

W przypadku gdy osoba niepełnosprawna, w momencie doręczenia albo odbierania pakietu wyborczego, zgłosiła potrzebę odbioru od niej koperty zwrotnej, pracownik Poczty Polskiej odbiera tę kopertę najpóźniej w przedostatnim dniu roboczym poprzedzającym dzień, na który zarządzone wybory, tj. dnia *****), ***)/

Kopertę zwrotną należy zakleić i nadać na adres konsula. ***)

7. Wyborca może przed dniem głosowania osobiście dostarczyć kopertę zwrotną do urzędu gminy ***)/do konsula ***), do którego zgłosił zamiar głosowania korespondencyjnego, w godzinach jego urzędowania. Wyborca może także w dniu głosowania, **do czasu jego zakończenia**, osobiście dostarczyć kopertę zwrotną do obwodowej komisji wyborczej wskazanej na kopercie zwrotnej.
8. W przypadku gdy w jednym dniu odbywają się więcej niż jedno wybory, w których wyborca zgłosił zamiar głosowania korespondencyjnego, wyborca otrzymuje — w jednej przesyłce — tyle pakietów wyborczych, w ilu wyborach głosuje korespondencyjnie. W takim przypadku czynności, o których mowa w instrukcji, należy wykonać odrębnie dla każdego z przeprowadzanych wyborów. *****)
Należy pamiętać, że w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej karty do głosowania w tych wyborach wkłada do jednej koperty na karty do głosowania. *****)

Pouczenie dla urzędu gminy i konsula (nie drukować na instrukcji):

1. W przypadku wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w miejscach oznaczonych „*)” należy wpisać treść w liczbie mnogiej. W przypadku wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej i wyborów do Parlamentu Europejskiego w miejscach tych należy wpisać treść w liczbie pojedynczej.
2. Zdanie oznaczone „*)” należy wpisać tylko w instrukcji sporządzanej przez urząd gminy.
3. W miejscu oznaczonym „***)” należy wpisać odpowiedni tekst w zależności, czy instrukcja sporządzana jest przez urząd gminy, czy przez konsula.
4. W miejscu oznaczonym „*****)” należy wpisać dokładną datę.
5. Punkt 8 instrukcji należy umieszczać tylko w przypadku, gdy w jednym dniu odbywają się więcej niż jedno wybory. Nie dotyczy to jednakże przypadku, gdy odbywają się wyłącznie wybory do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej. Zdanie oznaczone „*****)” umieszcza się tylko

w przypadku, gdy w tym samym dniu przeprowadzane są wybory do Sejmu i do Senatu oraz wybory Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej i/lub wybory do Parlamentu Europejskiego.

Wzór instrukcji głosowania
w wyborach do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw i rad dzielnic
m.st. Warszawy oraz wójtów, burmistrzów i prezydentów miast

Instrukcja głosowania korespondencyjnego

1. Wyborca otrzymuje pakiet wyborczy zawierający:
 - 1) zaadresowaną kopertę zwrotną;
 - 2) kartę lub karty do głosowania (wyborca otrzyma tyle kart, do ilu organów przeprowadzane są wybory);
 - 3) kopertę na kartę lub karty do głosowania, zwaną dalej „kopertą na kartę do głosowania”;
 - 4) oświadczenie o osobistym i tajnym oddaniu głosu;
 - 5) niniejszą instrukcję.Pakiet wyborczy, na żądanie wyborcy, może zawierać również nakładkę lub nakładki na kartę do głosowania sporządzoną w alfabecie Braille'a.
2. Karta do głosowania w wyborach do:
 - 1) rad gmin (miast) — drukowana jest na papierze koloru białego i w prawym górnym rogu ma wycięty otwór o średnicy 8 mm;
 - 2) rad powiatów — drukowana jest na papierze koloru żółtego i w prawym górnym rogu ma wycięte dwa umiejscowione w pionie otwory o średnicy 8 mm;
 - 3) sejmików województw — drukowana jest na papierze koloru niebieskiego i w prawym górnym rogu ma wycięte trzy umiejscowione w pionie otwory o średnicy 8 mm;
 - 4) rad dzielnic m.st. Warszawy — drukowana jest na papierze koloru żółtego i w prawym górnym rogu ma wycięte dwa umiejscowione w pionie otwory o średnicy 8 mm.
3. Karty wymienione w pkt 2 mogą być jedną kartą zadrukowaną jednostronnie, formatu A4 lub składać się z odpowiedniej liczby zadrukowanych jednostronnie, zbroszurowanych i trwale połączonych kart formatu A4.
4. Karta do głosowania w wyborach wójta, burmistrza, prezydenta miasta:
 - 1) w których głosuje się na więcej niż jednego kandydata — drukowana jest na papierze koloru różowego i w prawym górnym rogu ma wycięte cztery umiejscowione w pionie otwory o średnicy 8 mm lub zamiast wyciętych otworów

- ma ścięty prawy górny róg; może być jedną kartą zadrukowaną jednostronnie, formatu A4 lub składać się z odpowiedniej liczby zadrukowanych jednostronnie, zbroszowanych i trwale połączonych kart formatu A4;
- 2) w których głosuje się na jednego kandydata — drukowana jest na papierze koloru różowego i jest jedną kartą, zadrukowaną jednostronnie, formatu A5, a w prawym górnym rogu ma wycięte cztery umiejscowione w pionie otwory o średnicy 8 mm lub zamiast wyciętych otworów ma ścięty prawy górny róg;
 - 3) w głosowaniu ponownym — drukowana jest na papierze koloru różowego i jest jedną kartą, zadrukowaną jednostronnie, formatu A5, a w prawym górnym rogu ma wycięty otwór o średnicy 8 mm lub zamiast wyciętego otworu ma ścięty prawy górny róg.
5. Na karcie do głosowania wyborca oddaje głos, w sposób określony w informacji znajdującej się w dolnej części karty do głosowania. Należy pamiętać, że znakiem „x” są dwie linie przecinające się w obrębie kratki przeznaczonej na oddanie głosu.
 6. Po oddaniu głosu należy kartę lub karty do głosowania umieścić w kopercie oznaczonej „Koperta na kartę do głosowania” i kopertę tę zakleić. **Niezaklejenie koperty na karty do głosowania spowoduje, że karty do głosowania w niej się znajdujące nie będą uwzględnione przy ustalaniu wyników głosowania.** Do koperty na kartę do głosowania **nie wkłada się** oświadczenia o osobistym i tajnym oddaniu głosu.
 7. Zaklejoną kopertę na kartę do głosowania należy włożyć do koperty zwrotnej zaadresowanej na adres obwodowej komisji wyborczej.
 8. **Do koperty zwrotnej należy także włożyć oświadczenie o osobistym i tajnym oddaniu głosu.** Przed włożeniem oświadczenia do koperty należy wpisać na nim miejscowość i datę jego sporządzenia oraz własnoręcznie je podpisać. Jeżeli wyborca nie może lub nie umie złożyć podpisu, oświadczenie podpisuje za niego inna osoba przez niego upoważniona, czyniąc o tym wzmiankę obok podpisu; w takim przypadku osoba upoważniona wpisuje również nazwę miejscowości i datę sporządzenia oświadczenia. **Niewłożenie oświadczenia do koperty zwrotnej lub niepodpisanie go spowoduje, że karta lub karty do głosowania nie będzie uwzględniona przy ustalaniu wyników głosowania.**
 9. Kopertę zwrotną należy zakleić i **osobiście, okazując dokument tożsamości, nadać w placówce Poczty Polskiej** na adres obwodowej komisji wyborczej, najpóźniej:
 - 1) w przedostatnim dniu roboczym poprzedzającym dzień, na który zarządzone wybory, tj. dnia ... **) – w placówce Poczty Polskiej usytuowanej na obszarze gminy, w której wyborca ujęty jest w rejestrze wyborców;
 - 2) w trzecim dniu roboczym poprzedzającym dzień, na który zarządzone wybory, tj. dnia ... **) – w dowolnej placówce pocztowej Poczty Polskiej.

W przypadku gdy osoba niepełnosprawna, w momencie doręczenia albo odbierania pakietu wyborczego, zgłosiła potrzebę odbioru od niej koperty zwrotnej, pracownik Poczty Polskiej odbiera tę kopertę najpóźniej w przedostatnim dniu roboczym poprzedzającym dzień, na który zarządzone wybory, tj. dnia **)

10. Wyborca może przed dniem głosowania osobiście dostarczyć kopertę zwrotną do urzędu gminy, do którego zgłosił zamiar głosowania korespondencyjnego, w godzinach jego urzędowania. Wyborca może także w dniu głosowania, **do czasu jego zakończenia**, osobiście dostarczyć kopertę zwrotną do obwodowej komisji wyborczej wskazanej na kopercie zwrotnej.

^{*)}Należy pamiętać, że wyborca głosujący korespondencyjnie do jednej koperty na karty do głosowania wkłada wszystkie karty do głosowania w tych wyborach.^{*)}

Pouczenie dla urzędu gminy (nie drukować na instrukcji):

1. W przypadku wyborów w toku kadencji w miejsce pkt 2-4 należy wpisać informację na temat karty do głosowania używanej w danych wyborach i odpowiednio zmienić numerację pozostałych punktów.
2. W przypadku gdy wybierany jest tylko jeden organ:
 - 1) zdanie oznaczone „^{*)}” należy pominąć;
 - 2) w miejscach, w których mowa jest o „karcie lub kartach do głosowania” oraz o „nakładce lub nakładkach na kartę” należy użyć tylko liczby pojedynczej.
3. W miejscu oznaczonym „^{**)}” należy wpisać dokładną datę.